

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

SENTYABR, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, sentyabr

TOSHKENT-2025

ISSN - 3093-8791

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.

VII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
1-jild, 7-son (sentyabr, 2025-yil). – 81 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 25-avgust

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi VII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huqular himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Karimov Rustam

TO'QUV JARAYONIDA TANDA VA ARQOQ IPLARINING O'ZARO ISHQALANISHINING SIFAT VA ISH UNUMDORLIKGA TA'SIRINI O'RGANISH 5-11

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

Toxirov Kozim

MASOFADAN ZONDLASH MATERIALLARIDAN FOYDALANIB QISHLOQ XO'JALIK YERLARINI DEGRADATSIYAGA UCHRASH HOLATLARINI MONITORING QILISH 12-15

TARIX FANLARI

Rahmatov Muhiddin

XALQ DORILFUNUNI TARIXI VA FAOLIYATI 16-19

Norov Shuhrat

ZARAFSHON VOHASI YOSHLARI MISOLIDA: IJTIMOY FAOLLIK VA IQTISODIY ERKINLIK 20-23

Abdimurodova Zebiniso

TERMIZ MUZEYI — O'RTA OSIYO JANUBIDAGI ILK MUZEY 24-29

IQTISODIYOT FANLARI

Олеся Авдошкина

ВНЕДРЕНИЕ ЗАРУБЕЖНЫХ ПРАКТИК ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ МАЛОГО БИЗНЕСА 30-35

Суюнова Саодат

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ МАРКЕТИНГОВЫХ СТРАТЕГИЙ И ЭКОТУРИЗМА 36-41

FILOLOGIYA FANLARI

Zokirova Barchinoy

LAKONIZMNING ADABIY-NAZARIY ASOSLARI VA USLUBIY TAMOYILLARI 42-45

Eshchanova Mavjuda

INGLIZ VA O'ZBEK MEDIA DISKURSIDAGI EVFEMIZMLARNING MADANIY FARQLARI VA ULARNING TARJIMADA SAQLANISHI MASALALARI 46-49

Razikov Baxtiyor

EMOJI VA HASHTAG BIRLIKLARI NEOLOGIZM SIFATIDA: FUNKSIONAL-PRAGMATIK KUZATUV 50-52

YURIDIK FANLARI

Nishanov Sanjar

SUDYALAR HUQUQIY ONGI SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHIGA TA'SIR QILUVCHI OB'EKTIV VA SUB'EKTIV OMILLAR 53-59

PEDAGOGIKA FANLARI

G'aniyev Shaxzod

TARIX O'QITUVCHILARI UCHUN RAQAMLI KONTENT YARATISH KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI 60-65

Najmetdinova Nargiza

TA'LIM JARAYONIDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK ASPEKTLARI 66-69

TIBBIYOT FANLARI

Yuldasheva Zulkhumor

COMPARATIVE OBSERVATION OF ARRHYTHMIAS IN HEALTHY PREGNANT WOMEN AND
THOSE WITH MITRAL VALVE PROLAPSE: A CLINICAL PERSPECTIVE 70-73

SIYOSIY FANLARI

Toshpulatov Shohruxbek

MARKAZIY OSIYODAGI LOGISTIK TARMOQ 74-80

TA'LIM JARAYONIDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK ASPEKTLARI

Najmetdinova Nargiza Sayfedinovna

Buxoro davlat tibbiyot instituti tyutori, BDU mustaqil izlanuvchisi

Email: nargizasayfedinovna@gmail.com

Buxoro, O'zbekiston

Annotatsiya: Maqolada sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining ta'lim jarayoniga kirib kelishi, uning shakl, mazmun va metodikaga ko'rsatgan ta'siri tahlil qilinadi. SI vositalari yordamida ta'limni individuallashtirish, real vaqt rejimidagi adaptiv baholash tizimlari va katta hajmdagi o'quv ma'lumotlarini avtomatik tahlil qilish imkoniyatlari kengaygani ta'kidlanadi. ChatGPT, Khan Academy AI, Quizlet, Teachable Machine kabi tizimlarning o'quvchilarning bilim darajasi, o'zlashtirish sur'ati va didaktik ehtiyojlariga mos resurslar yaratishdagi o'rni yoritiladi. Shu bilan birga, texnologiyalarning o'qituvchi-o'quvchi o'rtasidagi an'anaviy muloqotga, motivatsiyaga va psixologik moslashuv jarayonlariga salbiy ta'sirlari — ijtimoiy izolyatsiya, raqamli charchoq, ruhiy bosim kabi holatlar ham ko'rsatib o'tiladi. SI texnologiyalarini ta'limga joriy etishda texnologik, metodik va psixologik yondashuvlarning uyg'unligi ta'lim sifatini oshirishning asosiy sharti ekanligi qayd etiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, ta'lim texnologiyalari, adaptiv baholash, individuallashtirilgan ta'lim, TPACK modeli, SAMR modeli, raqamli charchoq, psixologik xavfsizlik, konstruktiv pedagogika, ta'lim motivatsiyasi.

PEDAGOGICAL-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Najmetdinova Nargiza Sayfedinovna

Tutor of the Bukhara State Medical Institute, independent researcher of BSU

Annotation. The article analyzes the introduction of artificial intelligence (AI) technologies into the educational process, its impact on the form, content and methodology. It is noted that the use of AI tools has expanded the possibilities of individualizing education, real-time adaptive assessment systems and automatic analysis of large volumes of educational data. The role of systems such as ChatGPT, Khan Academy AI, Quizlet, Teachable Machine in creating resources that are tailored to the level of knowledge, learning rate and didactic needs of students is highlighted. At the same time, the negative impact of technologies on traditional teacher-student communication, motivation and psychological adaptation processes is also shown - social isolation, digital fatigue, psychological pressure, etc. It is noted that the combination of technological, methodological and psychological approaches in the introduction of SI technologies into education is the main condition for improving the quality of education.

Key words: artificial intelligence, educational technologies, adaptive assessment, individualized education, TPACK model, SAMR model, digital fatigue, psychological safety, constructive pedagogy, educational motivation.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2025v1i7/n13>

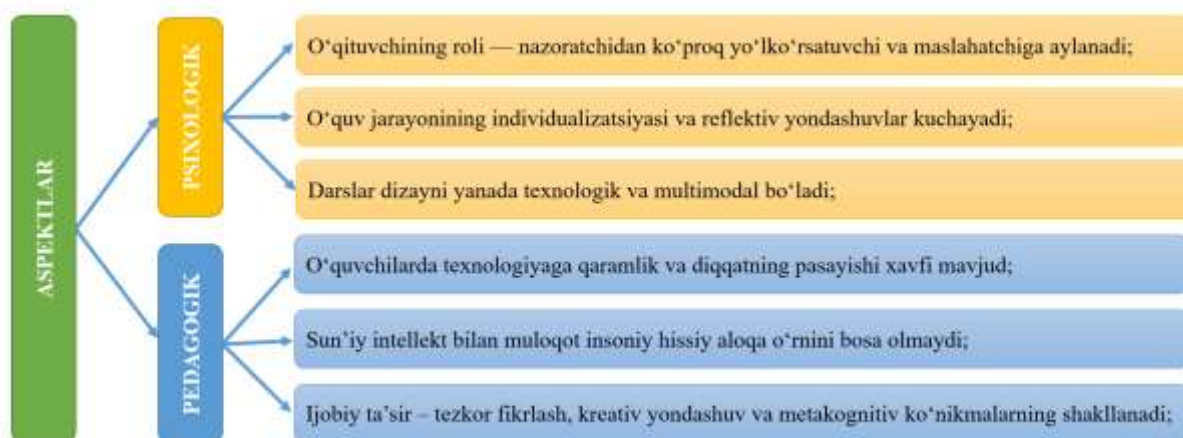
Sun'iy intellektning ta'lim sohasiga kirib kelishi ta'limning shakl, mazmun va metodikasini tubdan o'zgartirmoqda. Bunday texnologiyalar orqali ta'limning individuallashtirilishi, real vaqt rejimidagi adaptiv baholash tizimlari, shuningdek, katta hajmdagi o'quv ma'lumotlarini avtomatik tahlil qilish imkoniyatlari vujudga kelmoqda. Xususan, sun'iy intellekt yordamida o'quvchilarning bilim darajasi, o'zlashtirish sur'ati va didaktik ehtiyojlariga mos ta'lim resurslarini yaratish imkoniyati kengaymoqda. Bu esa ta'limda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvning kuchayishiga xizmat qiladi.

Biroq bu jarayon o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi an'anaviy o'zaro munosabatga, ta'lim motivatsiyasiga hamda bilimni idrok etish va o'zlashtirish mexanizmlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Masalan, sun'iy intellekt yordamida o'rganish jarayoni insoniy hissiy aloqa va muloqotdan chetlashgani sababli o'quvchilar orasida ijtimoiy izolyatsiya, raqamli charchoq (digital fatigue), o'zini yakkalanib his qilish kabi holatlar kuzatilmoqda. Bundan tashqari, doimiy texnologik yuksaklikka moslashish zarurati ayrim o'quvchilar va o'qituvchilar uchun ruhiy bosimni kuchaytiradi, bu esa motivatsiya pasayishi, psixologik beqarorlik va hatto SI vositalariga qarshilik holatlariga olib kelishi mumkin.

Ta'lim psixologiyasida bu holatlar o'quvchi shaxsining raqamli muhitdagi psixologik moslashuv darajasiga, empatiya va refleksiya qobiliyatining o'zgarishiga bog'liq holda baholanadi. Shu bois, SI vositalarini ta'limga joriy etishda nafaqat texnik, balki psixologik-pedagogik muvozanatni ham hisobga olish muhimdir. Bu esa o'z navbatida o'qituvchilardan yangicha tafakkur, raqamli etikaga rioya qilish, shuningdek, o'quvchilarning emotsional holatini doimiy kuzatib borishni talab etadi.

Sun'iy intellekt (SI) vositalarining didaktik imkoniyatlari zamonaviy ta'lim jarayonini tubdan o'zgartiruvchi kuchli omil sifatida namoyon bo'lmoqda. ChatGPT, Khan Academy AI, Quizlet, Teachable Machine kabi ilg'or tizimlar orqali o'quvchilarning o'quv materiallari bilan mustaqil ishlashi, o'zlashtirish jarayonini individual ritmda tashkil etishi, hamda murakkab mavzularni ko'rgazmali va interaktiv tarzda o'zlashtirishi imkoniyati yaratiladi. Bu, ayniqsa, konstruktivistik va konstruktiv pedagogika tamoyillariga mos keladi, chunki o'quvchi bilimni faol o'zlashtirish subyektiga aylanadi.

Bundan tashqari, SI vositalari baholashning avtomatik, shaffof va real vaqtli metodlarini joriy etish imkonini beradi. An'anaviy test sinovlariga qarama-qarshi ravishda, SI yordamida o'quvchilarning kognitiv darajasi, mantiqiy fikrlashi va yechim topish qobiliyati sinchiklab tahlil qilinadi. Masalan, Teachable Machine orqali o'quvchilarning mashina o'rgatish asosida oddiy klassifikatsiya algoritmlarini amalda qo'llay olish ko'nikmalari baholanadi, bu esa "o'rganishni o'rganish" (learning to learn) kompetensiyasini mustahkamlaydi.

Rasm 1. Pedagogik va psixologik aspektlar

Eng muhim jihatlardan biri shundaki, SI texnologiyalari o'quvchilarning bilim darajasiga mos adaptiv kontent yaratishga xizmat qiladi. Bu orqali har bir o'quvchining ehtiyojiga yo'naltirilgan individual o'qitish modeli shakllanadi – ya'ni kuchli o'quvchilarga yuqori darajadagi vazifalar taklif qilinadi, qiyinchilikka duch kelayotgan o'quvchilarga esa takrorlash

va qo'shimcha tushuntirishlar taqdim etiladi. Bu differensial ta'lim va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni amalda qo'llash imkonini beradi.

Ta'lim jarayonida sun'iy intellekt (SI) vositalarini joriy etishda muvaffaqiyatga erishish uchun ularni pedagogik kontekstga moslashtirilgan holda qo'llash muhimdir. Bu borada zamonaviy ta'lim nazariyalariga tayangan holda ishlab chiqilgan yondashuvlar – jumladan, TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) va SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition) modellarining qo'llanishi alohida ahamiyatga ega.

TPACK modeli o'qituvchining texnologik, pedagogik va predmetga oid bilimlarini integratsiyalash orqali SI vositalarini didaktik maqsadlarga mos tarzda tanlash va qo'llash imkonini beradi. Bu yondashuv SI vositalari shunchaki texnik resurs emas, balki ta'lim mazmuni va metodikasining ajralmas qismi sifatida talqin qilinishini nazarda tutadi. Xuddi shunday, SAMR modeli yordamida SI texnologiyalarining o'quv jarayonidagi o'rnini baholash va takomillashtirish mumkin: masalan, darsni SI yordamida faqat elektron shaklga ko'chirish (Substitution) emas, balki u orqali o'quvchilar faoliyatini tubdan o'zgartiruvchi (Redefinition) interaktiv usullarni ishlab chiqish talab etiladi.

Biroq SI vositalarining samarali tatbiqi faqat didaktik mezonlargagina bog'liq emas. Pedagogik-psixologik muhit, ya'ni o'quvchilarning o'z fikrini erkin bildirishiga imkon yaratadigan, ishonch, empatiya va izchil fikr-mulohaza (feedback) asosida shakllangan muhit zarur. Chunki SI texnologiyalaridan foydalanishda o'quvchilarning raqamli xatti-harakatlari, motivatsiyasi va emotsional reaksiyasi o'zgarishi mumkin. Shuning uchun SI vositalarini joriy etish jarayonida psixologik xavfsizlikni ta'minlovchi yondashuvlar asosiy shartlardan biri hisoblanadi.

Shuningdek, sun'iy intellekt vositalaridan cheklovli va maqsadli foydalanish tavsiya etiladi. Bu o'qituvchining tanqidiy fikrlashini, etik me'yorlarga sodiqligini va texnologik vositalardan pedagogik maqsadlarga mos holda foydalanish qobiliyatini taqozo etadi. Har bir vosita – ChatGPT, Khan Academy AI yoki Teachable Machine – o'zining imkoniyatlari va chegaralariga ega. Shuning uchun ularni noto'g'ri yoki haddan tashqari ko'p ishlatish ta'lim sifati o'rniga avtomatlashtirilgan va passiv o'quv muhitiga olib kelishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, SI vositalarini ta'lim jarayoniga joriy etishda texnologik yondashuv bilan bir qatorda, pedagogik va psixologik yondashuvlarning uyg'unligi hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Bu borada TPACK va SAMR modellariga asoslangan, ehtiyotkorlik bilan tartibga solingan, individual ehtiyojlarga yo'naltirilgan strategiyalarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish zarur.

Sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish orqali ta'lim sifatini oshirish mumkin bo'lsa-da, bu jarayonda psixologik holatni nazorat qilish, individual yondashuvni ta'minlash va o'qituvchi-o'quvchi o'rtasidagi sog'lom muloqotni saqlab qolish zarur. Shuningdek, pedagoglar SI vositalarini faqat texnik emas, balki metodik va psixologik jihatdan ham ongli ravishda qo'llashi lozim.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge (TPACK)? Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 9(1), 60–70. <https://citejournal.org/vol9/iss1/general/article1.cfm>

2. Nafasov M. M. (2022). O'qitishda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish – SAMR modeli. "Zamonaviy dunyoda ilm-fan va texnologiya" nomli ilmiy-amaliy konferensiya. Tom 1 № 2 B. 4-7.
3. Puentedura, R. R. (2014). SAMR and TPCK: Intro to advanced practice. Retrieved from https://www.hippasus.com/rrpweblog/archives/2014/06/29/SAMR_TPCK_AdvancedPractice.pdf
4. Hammond, Z., & Jackson, Y. (2015). Culturally Responsive Teaching and the Brain: Promoting Authentic Engagement and Rigor Among Culturally and Linguistically Diverse Students. Corwin Press.
5. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Center for Curriculum Redesign. <https://curriculumredesign.org>
6. Van Laar, E., Van Deursen, A. J., Van Dijk, J. A., & De Haan, J. (2020). Determinants of 21st-century skills and the roles they play in the employability of university graduates. Computers in Human Behavior, 112, 106481. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106481>

**YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR**
VII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, sentyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
1-jild, 7-son (sentyabr, 2025-yil). – 81 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 25-avgust

Barcha huqular himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.